

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **RNDr. P. H., Ph.D.**, narozený dne X, IČ: X
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Ladislavem Břeským
sídlem Botičská 1936/4, 128 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 7. 10. 2022, č. j. MSP-23/2022-
ODKA-ROZ/3

takto:

- I. Výrok III. rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 7. 10. 2022, č. j. MSP-23/2022-ODKA-ROZ-3, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 14 466,50 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou dne 9. 12. 2022 k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení výroku III rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 7. 10. 2022, č. j. MSP-23/2022-

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

ODKA-ROZ/3 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl částečně zamítnutý rozklad podle § 152 odst. 6 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), podaný žalobcem proti rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti ze dne 1. 2. 2022, č. j. MSP-15/2021-OINS-SRZT/15 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaný rozhodl, že žalobce je vinen tím, že (i) na základě smlouvy o dílo uzavřené dne 20. 3. 2018 se společností Lesy České republiky, s. p., (dále jen „Lesy ČR“) vypracoval dne 10. 10. 2018 znalecký posudek č. 2-130/2018, ve kterém vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla v roce 2016 škoda na dřevinách a lesních porostech působením kyselé depozice H⁺ vyčíslená touto společností na částku 53 325 624 Kč, a dále tuto celkovou sumu rozdělil na podíly vyjádřené v korunách, které označil za dílčí škody způsobené konkrétními emitenty emisí, přitom k tomuto neměl znalecké oprávnění, a dále tím, že výše uvedený posudek č. 2-130/2018, který vypracoval a podal, je nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku: není uvedeno, jaká data byla zadána do programů, jejichž pomocí posudek zpracoval, a jak byla zadána data těmito programy dále zpracována; chybí výstupní sestavy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE nazvané „Náhrady škod způsobené imisemi Lesům České republiky, s. p. za rok 2016“, přestože v posudku na str. 35 je uvedeno, že tvoří jeho nedílnou součást; není uveden způsob výpočtu škody vyčíslené na částku 53 325 624 Kč ani výše škod v jednotlivých referenčních bodech a způsob jejich výpočtu, (ii) tím, že v době před písemným vypracováním znaleckého posudku č. 2-130/2018 předal společnosti Lesy ČR programy VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE, aby do nich zadávala vstupní data, což společnost Lesy ČR učinila, čímž se podílela na vypracování výstupní sestavy s názvem „Náhrady škod způsobené imisemi Lesům České republiky, s.p. za rok 2016“, která je součástí posudku a obsahuje vypočtený podíl emitentů na vyčíslené ztrátě vyjádřené v procentech a korunách českých, tedy (i) vykonal znaleckou činnost v rozporu s § 8 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění do 31. 12. 2020 (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“), v oboru, pro který nebyl jmenován, a zároveň nikoliv řádně; (ii) v rozporu s § 10 zákona o znalcích a tlumočnících nevykonal znaleckou činnost osobně, čímž spáchal ad i. přestupek podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících; ad ii. přestupek podle § 25a odst. 1 písm. b) zákona o znalcích a tlumočnících, a za to mu byl uložen podle § 25a odst. 3 téhož zákona úhrnný trest podle § 41 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízeních o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), ve výši 95 000 Kč.
3. K rozkladu žalobce ministr spravedlnosti napadeným rozhodnutím rozhodl tak, že prvostupňové rozhodnutí, co do bodu ii. výroku o vině zrušil a řízení v této části zastavil (z důvodu promlčení), co do výroku o trestu rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání, ve zbytku rozklad zamítl.
4. Žalobce touto žalobou brojí proti části rozhodnutí, kterou byl ve zbytku rozklad zamítnut, tedy proti části výroku o vině (i).

II. Žalobní body

5. Žalobce nesouhlasil se závěrem správních orgánů, že je vinen tím, že vykonal znaleckou činnost v rozporu s § 8 zákona o znalcích a tlumočnících, v oboru, pro který nebyl

jmenován, a zároveň nikoliv řádně, čímž měl spáchat přestupek podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících.

6. Žalobce neurčoval ani nepotvrzoval, že škoda vznikla ve výši 53 365 624 Kč. Z posudku jednoznačně vyplývá (a všechny soudy, které s posudkem pracovaly, si toho byly vědomy), že celkovou výši škody stanovily Lesy ČR dle obecně závazných právních předpisů. Znalecké posudky žalobce neměly za úkol tuto výši určit či potvrdit a takové potvrzení ani určování z žádného místa jejich obsahu nevyplývá. Správní orgány potvrdily, že celkovou výši škody stanovila společnost Lesy ČR, nikoli žalobce. Žalobci tedy není zřejmé, proč je mu dáno za vinu překročení znaleckého oprávnění z důvodu určení výše škody na lesních porostech, když má dle žalovaného být nespornou skutečností, že výši škody určila společnost Lesy ČR (což také jednoznačně vyplývá ze znaleckého posudku).
7. Žalobce má znalecké oprávnění se specializací na „škody způsobené imisemi na lesních porostech“. Ze žádného obecně závazného předpisu přitom nevyplývá, že by nemohl provádět nejen např. posuzování příčiny vzniku škod, ale i jejich kvantifikaci.
8. Správní orgány tvrdí, že ne každá ekonomická ztráta je škodou a že škoda je pojem právní, takže když se žalobce zabýval otázkou škody, zabýval se otázkou právní, čímž překročil hranice svého znaleckého oprávnění. To by však vedlo k závěru, že žalobce, který má znalecké oprávnění se specializací na „škody způsobené imisemi na lesních porostech“, se podle žalovaného nesmí zabývat škodami způsobenými na lesních porostech, protože škody jsou pojem právní. Žalobce používá pojem škoda v tom smyslu, jak je definován a užíván vyhláškou č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích (dále jen „vyhláška č. 55/1999 Sb.“), na základě které zadavatel posudku vyčíslil celkovou škodu na lesních porostech. Žalovaný se však s touto námitkou žalobce v napadeném rozhodnutí řádně nevypořádal.
9. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí nesprávně vypořádal s námitkou žalobce týkající se vnitřní rozpornosti prvostupňového rozhodnutí. Prvostupňový orgán nejprve dospívá k závěru, že žalobce neměl oprávnění zabývat se škodami (neboť jde o pojem právní), od této argumentace však opět ustupuje a uvádí, že prý žalobce „mohl v rámci svého znaleckého oprávnění zkoumat vliv emisí na zdraví lesa, a mohl pomocí modelového výpočtu učinit závěr o tom, jakým podílem přispívají jednotlivé emisní zdroje ke znečištění ovzduší či okyselení půdy na určitém území.... Pokud však obviněný v rámci svého znaleckého zkoumání vypočítával nikoliv jen procentní podíly, ale jednotlivým osobám (emitentům) stanovil škodu vyjádřenou v korunách, pak své znalecké oprávnění překročil.“ Pokud by tedy žalobce ve znaleckém posudku uvedl pouze procentní podíly jednotlivých emitentů na vzniklé škodě, tak by své oprávnění nepřekročil. Skutečnost, že žalobce rozdělil celkovou výši škody mezi jednotlivé znečišťovatele podle podílů emisních zdrojů na imisní škodě na lesních porostech a tyto podíly vyjádřil nejen v procentech, ale pro usnadnění orientace a přehlednost též v korunách, nic nemění na tom, že se stále jedná jen o rozdělení zadavatelem posudku vyčíslené celkové škody, a nikoliv o určení výše škody žalobcem. Pokud by žalobce stanovil procentní podíly, tak například u emisního zdroje Elektrárny Počerady, a.s. by musel uvést, že škoda elektrárny bude představovat hodnotu 433,32 % nebo procentní průměr z 209 referenčních bodů, což je 2,0207 %. Znalecký posudek by byl při takovém postupu pro řešení náhrad imisních škod nepoužitelný.

10. Názory žalovaného jsou v rozporu s názory, které opakovaně ve své judikatuře vyjádřil Nejvyšší soud a Ústavní soud. Dle názoru žalobce každý soud, který posuzuje v soudním řízení znalecký posudek coby důkaz, si v první řadě odpovídá na otázku, zda takový znalecký posudek opravdu zpracoval soudní znalec, který k tomu byl oprávněn. Soud si totiž musí nejdříve vyhodnotit, zda je znalecký posudek procesně jako důkaz použitelný. Žádný soud přitom nikdy nedospěl k závěru, že by jakýkoliv znalecký posudek žalobce byl nepoužitelný proto, že by žalobce neměl znalecké oprávnění k jeho zpracování.
11. Žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela pomíjí mimořádnou složitost a komplexnost problematiky, jíž se žalobce v posudku zabývá. Žalobce má za to, že vypracování znaleckého posudku je v dané oblasti složitější, než je vypracování znaleckého posudku v některých jiných oblastech.
12. Žalobce v podaném rozkladu upozorňoval na řadu nepřesností a nesprávností obsažených v prvostupňovém rozhodnutí. Žalobce referenční body nevytvářel. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že ze znaleckého posudku nelze jednoznačně a bez pochybností poznat, kdo určitou činnost provedl, a znalecký posudek je v tomto ohledu netransparentní. Soudy, u nichž však byly znalecké posudky předkládány jako důkazní prostředek, ani soudy vyšších stupňů, je nevyhodnotily jako netransparentní.
13. V napadeném rozhodnutí je tvrzeno, že posudek je nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku není uvedeno, jaká data byla zadána do programů, jejichž pomocí posudek žalobce zpracoval, a jak byla zadaná data těmito programy dále zpracována. To opět neodpovídá skutečnosti. Žalobce v kapitole 7.3 posudku uvádí, že jím vytvořené programy VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE slouží k usnadnění práce s databází výsledků z jednotlivých referenčních bodů a pomocí těchto programů lze vytvořit výstupní sestavu podle vyhledávaných údajů týkajících se konkrétních znečišťovatelů. Databáze, s níž programy pracují, byla vytvořena ze tří datových souborů obsahujících vstupní data, jejichž podrobný popis včetně zdrojů použitých k jejich vytvoření je obsažen v kapitole 7.1 posudku.
14. Napadené rozhodnutí přebírá závěry prvostupňového orgánu vyjádřené v jeho rozhodnutí, že posudek je nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku „*chybí výstupní sestavy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE nazvané „Náhrady škod způsobené imisemi Lesům České republiky, s.p. za rok 2016“, přestože v posudku na str. 35 je uvedeno, že tvoří jeho nedílnou součást.*“. Žalovaný k tomu uvedl, že se žalobce nemůže odvolávat na CD, na němž jsou předmětná data, pokud ve znaleckém posudku neuvedl, že jeho přílohou je CD a toto CD k němu nepřiložil. Žalobce s tímto hodnocením nesouhlasí, neboť výstupní sestavy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE tvoří nedílnou součást posudku, z důvodu své extrémní rozsáhlosti se však nalézají na nosiči CD, který byl jako nedílná součást posudku poskytnut všem osobám a orgánům, kterým byl poskytnut znalecký posudek, jako celek. Ačkoliv tato informace není v posudku výslovně uvedena, nelze pouze na základě absence této informace považovat posudek za nepřezkoumatelný.
15. Posudek má být nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku prý „*není uveden způsob výpočtu škody vyčíslené na částku 53 325 624 Kč ani výše škod v jednotlivých referenčních bodech a způsob jejich výpočtu*“. Způsob výpočtu, jakým byla společností Lesy ČR vyčíslena celková výše škody na lesních porostech, je

popsán v kapitole 5 posudku, přičemž úkolem posudku nebylo přezkoumání správnosti výpočtu výše celkové škody provedeného jeho zadavatelem společností Lesy ČR (a ani nic takového žalobce nečinil), ale pouze určení podílu jednotlivých znečišťovatelů na této zadavatelem určené celkové výši škody na lesních porostech v souladu s právními předpisy, zejména vyhláškou č. 55/1999 Sb., byl pak úkolem jiných osob, např. soudů v soudních řízeních o žalobách na náhradu škody, v nichž byl posudek předložen jako důkazní prostředek. Závěry o nepřezkoumatelnosti znaleckého posudku vypracovaného žalobcem jsou tedy nedůvodné.

16. Nemohly být naplněny všechny obligatorní znaky skutkové podstaty přestupku, z jehož spáchání je žalobce napadeným rozhodnutím viněn. I kdyby totiž byla jednáním žalobce naplněna objektivní stránka skutkové podstaty přestupku podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících, k čemuž dle přesvědčení žalobce nedošlo, nemohla být naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty tohoto přestupku. Žalobce byl před vypracováním předmětného znaleckého posudku opakovaně soudy utvrzován v tom, že jím vypracované prakticky totožné znalecké posudky jsou právně zcela v pořádku a žalobce při jejich zpracování nijak nepochybil. Žalobce se tedy důvodně domníval, že znalecké posudky vypracoval řádně a v oboru, pro který byl jmenován, a v mezích toho, k čemu byl oprávněn. Žalobce nevěděl a ani vědět nemohl, že se možná, jak tvrdí napadené rozhodnutí, dopouští přestupku podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících. V jednání žalobce tak chybí složka vědění, či povinnosti vědět, která je složkou obligatorní i pro zavinění ve formě nedbalosti, z toho důvodu subjektivní stránka tohoto přestupku nemohla být naplněna. Žalobce nevěděl, že činí něco, co by mohlo být následně shledáno jako nezákonné, ani to vědět nemohl a neměl. Správní orgán musí v souladu se zásadou in dubio pro reo nade vší pochybnost prokázat, že byla subjektivní stránka přestupku naplněna, což není v tomto případě možné, a napadené rozhodnutí je i z tohoto důvodu nezákonné.

III. Vyjádření žalovaného

17. Žalobce v předmětném případě vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla na dřevinách a jejich porostech v roce 2016 škoda a částku 53 325 624 Kč, o níž věděl pouze to, že byla vyčíslena společností Lesy ČR podle vyhlášky č. 55/1999 Sb., prohlásil za celkovou imisní škodu a rozdělil ji mezi vybrané emitenty emisí. Ačkoliv žalobce namítá, že má znalecké oprávnění se specializací škody způsobené imisemi na lesních porostech, přitom v rozhodné době neexistoval žádný právní předpis, který by definoval, co všechno může jako znalec v rámci takové specializace vykonávat, rozsah specializace, který přesně zní výpočty rozptylu emisí, škody způsobené imisemi na lesních porostech, nelze vykládat izolovaně, nýbrž v rámci oboru a odvětví, k němuž se vztahuje. Tímto oborem a odvětvím je u žalobce čistota ovzduší. V rámci tohoto oboru a odvětví lze škodou v širším slova smyslu (tedy nikoliv právním) rozumět újmu, kterou utrpí lesní porosty v důsledku imisí.
18. Žalobce jako znalec s tímto znaleckým oprávněním může faktické újmy na lese popsat a určit, zda vznikly působením imisí, či nikoliv. Nemůže se však vyjadřovat k tomu, zda tato újma je, či není škodou ve smyslu právním ani k tomu, kdo za ni nese odpovědnost. Takto však žalobce učinil, když ve znaleckém posudku vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla na dřevinách a jejich porostech v roce 2016 škoda ve výši 53 325 624 Kč

a konkrétním osobám určil konkrétní finanční částky s tím, že se jedná o dílčí škody způsobené společností Lesy ČR. Závěry žalobce jsou spekulativní, když nejsou ve znaleckém posudku dostatečně podloženy. Žalobcem vyslovený závěr ve znaleckém posudku v sobě zahrnuje za prvé ocenění ekonomické ztráty a za druhé spojení zodpovědnosti za tuto ztrátu s konkrétními osobami. Obojí vybočuje z oboru a odvětví čistota ovzduší i ze specializace výpočty rozptylu emisí, škody způsobené imisemi na lesních porostech.

19. Žalovaný uvádí, že bod 7.3. znaleckého posudku nazvaný „Výsledky výpočtu“ nijak neumožňuje ověřit správnost výpočtů. Uvedený bod obsahuje popis výpočtu, nikoliv výpočet samotný. Bod 7.3. znaleckého posudku popisuje tři vytvořené datové soubory, ale nelze z něj zjistit data skutečně použitá pro výpočty. Veškeré použité podklady měly být žalobcem uvedeny tak, aby nebyly pochybnosti o jejich identifikaci. Relevantní zjištění učiněná žalobcem musejí být uváděná ve znaleckém posudku a musí mít jednoznačný odkaz na konkrétní podklad. Žalobce byl povinen uvést veškeré výpočty nebo alespoň matematické vztahy, kterými se řídil. Všechny hodnoty, které vstupují do jakýchkoliv výpočtů, měl žalobce řádně zdůvodnit nebo uvést jejich pramen nebo způsob jejich zjištění. Žalobce provedl výpočty, které nelze překontrolovat. Výstupy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE nebyly ke znaleckému posudku přiloženy, přestože měly obsahovat znalecké závěry. Forma provedení znaleckého posudku musí být přehledná a nesmí být pro třetí osobu zavádějící, přičemž postup žalobce v rámci znaleckého zkoumání musí být přezkoumatelný. Údaje, metody a postupy použité ve znaleckém posudku musejí být žalobcem řádně odůvodněné tak, aby nezávislá a nestranná třetí osoba byla schopna při vynaložení přiměřeného úsilí a prostředků na základě informací o zdrojích údajů, postupech a metodách použitých a uvedených ve znaleckém posudku zopakovat postup žalobce s obdobnými výsledky. Žalobce byl povinen uvést postupy a metody použité ve znaleckém posudku.
20. Žalovaný na znaleckou činnost dohlíží z hlediska správního dohledu a ochrany pořádku ve věcech veřejných. Soud hodnotí znalecký posudek z jiného úhlu pohledu než žalovaný, když soud je oprávněn vyhodnotit znalecký posudek jako jakýkoli jiný důkaz provedený v rámci soudního řízení co do jeho důvěryhodnosti a přesvědčivosti. Žalovaný není při vedení správního řízení vázán posouzením soudu a konečně i znalecký posudek hodnotí z jiných hledisek než soud v řízení, v němž byl znalecký posudek předložen jako důkaz, neboť jej neposuzuje jako důkaz pro účely jiného řízení, ale posuzuje soulad znalecké činnosti se zákonem. Ze skutečnosti, že soudy akceptovaly znalecký posudek žalobce, nelze automaticky dojít k závěru, že předmětný znalecký posudek je přezkoumatelný. Soudy se vyjadřovaly obecně k metodě, kterou žalobce vymyslel, zatímco žalovaný nezkoumal metodu, ale její konkrétní využití ve znaleckém posudku.
21. Žalovaný na výzvu soudu doplnil dne 13. 7. 2023 své vyjádření k namítané absenci subjektivní stránky přestupku. V doplnění uvedl, že je přesvědčen, že jednání žalobce naplnilo jak formální, tak materiální znak přestupku podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících.

IV. Obsah správního spisu

22. Ze spisového materiálu vyplývá, že předseda Krajského soudu v Brně usnesením ze dne 17. 6. 2020 žalovanému předal podání společnosti ČEZ, a.s., ze dne 7. 5. 2019, označené jako „Doplnění stížnosti na znaleckou činnost znalce RNDr. P. H., Ph.D.“, jehož obsahem bylo oznámení z podezření ze spáchání přestupku v souvislosti s vypracováním znaleckých posudků ze dne 21. 9. 2017, č. 3-128/2018, a ze dne 10. 10. 2018, č. 2-130/2018.
23. Do správního spisu byl dne 15. 4. 2021 založen znalecký posudek ze dne 10. 10. 2018, č. 2-130/2018, a to bez příloh (ať už listinných či na CD).
24. Ministerstvo spravedlnosti, odbor insolvenční a soudních znalců, vedoucí oddělení soudních znalců a tlumočnicků, dopisem ze dne 28. 7. 2020 vyzval předsedu Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí, k vyjádření se k otázce, zda znalec mohl vyhotovit uvedený znalecký posudek a zda překročil svá oprávnění, dále též k vyjádření, zda znalec postupoval lege artis.
25. Dopisem ze dne 28. 8. 2020 předseda Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí uvedl, že podle stanoviska Ing. P. P. (ředitele Sekce ochrany přírody a krajiny AOPK s. p.) ze dne 23. 8. 2020 je posudek znalce logický, má vystavěnou argumentační konstrukci, aby mohl dojít k odpovědím na položené otázky, znalec nevybočil ze svého oprávnění. Ze sdělení Ing. P. B., člena Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí, vyplývá, že projednávaná problematika je mimo jeho odbornost.
26. Z vyjádření Mendelovy univerzity v Brně, Lesnické a dřevařské fakulty, Ústavu geologie a pedologie ze dne 7. 12. 2020 vyplývá, že Ing. A. K., PhD., rozebral jednotlivá tvrzení ve znaleckém posudku, s těmito tvrzení pak buď souhlasil, částečně souhlasil, nebo k nim měl konkrétní výhrady. Ing. K. dále uvádí, že otázka modelování atmosférické depozice a rozptylové studie nespadá do odborné profilace jeho pracoviště. Ing. K. uzavírá, že dle jeho názoru nelze z posudku dovodit celkovou roční škodu imisemi na lesních porostech.
27. Na základě této odpovědi předseda Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí zaslal dne 12. 12. 2020 Ministerstvu spravedlnosti odpověď, že základní údaj o celkové škodě nelze přezkoumat, uvedený model SYMOS 97 má pouze omezenou použitelnost, neodpovídá současné úrovni znalostí v tomto oboru, v posudku absentuje místní šetření v jednotlivých referenčních bodech, znalec konečně nezohlednil ostatní vlivy na stav lesního porostu.
28. Prvostupňový správní orgán zahájil řízení o přestupku z moci úřední oznámením ze dne 15. 4. 2021.
29. Žalobce k zahájenému řízení o přestupku zaslal své vyjádření ze dne 16. 5. 2021, ve vyjádření popsal a vysvětlil své znalecké závěry, odkázal na jednotlivá soudní rozhodnutí okresních i krajských soudů, Nejvyššího i Ústavního, která na základě jím podaných znaleckých posudků uložila povinnosti k náhradě škody. Žalobce poukázal na konkrétní spor, kde se právě Mendlova univerzita, Lesnická a dřevařská fakulta, k jeho znaleckým závěrům přiklonila. Žalobce ve svém vyjádření podrobně reagoval na odpověď předsedy Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí zaslal dne 12. 12. 2020. Závěrem žalobce zdůraznil, že Lesy ČR uzavřely se společností ČEZ, a.s., dohodu o narovnání, podle názoru znalce ČEZ, a.s., metodu znalce tedy nakonec uznal.

30. Usnesením ze dne 8. 11. 2021 prvostupňový správní orgán uložil společnosti Lesy ČR povinnost předložit a) znalecký posudek č. 2-103/2018 včetně všech příloh vyhotovený žalobcem dne 10. 10. 2018 pro společnost Lesy ČR, b) žaloby, v nichž společnost Lesy ČR navrhla znalecký posudek 2-103/2018 jako důkaz, včetně příloh obsahujících přehled náhrad škod, c) smlouvu mezi společnostmi Lesy ČR a žalobcem, v níž bylo dojednáno vypracování znaleckého posudku č. 2-103/2018.
31. Podle dopisu ze dne 22. 11. 2021 společnost Lesy ČR předložila do správního spisu požadované materiály, tj. žaloby, přílohy všech žalob a znalecký posudek, včetně všech příloh. Ve spise se nachází fakticky pouze smlouva o dílo ze dne 20. 3. 2018, příloha č. 1 - Překročení kritických zátěží H+ a N u hlavních hospodářských dřevin a nutričního dusíku jehličnatého porostu v Nu v referenční síti bodů v roce 2016, příloha č. 3 - Modelově odvozené hodnoty depozice síry (S) a dusíku (D), kyselá depozice (H+) na volné ploše (VP, nad lesním porostem) a podkorunová depozice (PDK) v roce 2016. Podle spisového přehledu se ve spise má nacházet i CD a přílohy k žalobám, tyto dokumenty se ve spise fakticky nenacházejí, spis je číslován souvislou číselnou řadou, podle číslování žádné strany správního spisu nechybějí.
32. Oznámením ze dne 3. 1. 2022 prvostupňový správní orgán vyrozuměl žalobce o rozšíření předmětu řízení, o změně vymezení skutku a o shromáždění podkladů pro rozhodnutí.
33. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce shledán vinen tím, že (i) na základě smlouvy o dílo uzavřené dne 20. 3. 2018 se společností Lesy ČR vypracoval dne 10. 10. 2018 znalecký posudek č. 2-130/2018, ve kterém vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla v roce 2016 škoda na dřevinách a lesních porostech působením kyselá depozice H+ vyčíslená touto společností na částku 53 325 624 Kč a dále tuto celkovou sumu rozdělil na podíly vyjádřené v korunách, které označil za dílčí škody způsobené konkrétními emitenty emisí, přitom k tomuto neměl znalecké oprávnění, a dále tím, že posudek č. 2-130/2018, který vypracoval a podal, je nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku:
- není uvedeno, jaká data byla zadána do programů, jejichž pomocí posudek zpracoval,
a jak byla zadána data těmito programy dále zpracována;
 - chybí výstupní sestavy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE nazvané „*Náhrady škod způsobené imisemi Lesům České republiky, s.p. za rok 2016*“, přestože v posudku na str. 35 je uvedeno, že tvoří jeho nedílnou součást;
 - není uveden způsob výpočtu škody vyčíslené na částku 53 325 624 Kč, ani výše škod
v jednotlivých referenčních bodech a způsob jejich výpočtu.

V bodě druhém (ii) byl žalobce shledán vinen tím, že nevykonával znaleckou činnost osobně. Správní orgán I. stupně tak shledal, že žalobce (i) vykonával znaleckou činnost v rozporu s § 8 zákona o znalcích a tlumočnících v oboru, pro který nebyl jmenován, a zároveň nikoliv řádně; (ii) v rozporu s § 10 zákona o znalcích a tlumočnících nevykonával znaleckou činnost osobně, čímž spáchal ad i. přestupek podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících, ad ii. přestupek podle § 25a odst. 1 písm. b) zákona o znalcích a tlumočnících.

34. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí rozklad. V rozkladu žalobce namítal, že prvostupňové rozhodnutí je v naprostém rozporu s názory soudů prvních stupňů i soudů odvolacích, Nejvyššího soudu i Ústavního soudu, uvedl opět konkrétní příklady, žalobce podrobně poukázal na jednotlivé nesprávnosti prvostupňového rozhodnutí.
35. Napadeným rozhodnutím ministr spravedlnosti zrušil prvostupňové rozhodnutí a řízení zastavil co do bodu ii. výroku o vině, zrušil a vrátil k novému projednání výrok o trestu a rozklad ve zbytku rozhodnutí zamítl. Žalovaný shledal, že žalobce má znalecké oprávnění „*výpočty rozptylu emisí, škody způsobené imisemi na lesních porostech*“, přičemž se toto oprávnění musí vykládat v souvislosti s oborem a odvětvím, kterým je u žalobce čistota ovzduší. Znalec s tímto oprávněním může faktické újmy na lese popsat a určit, zda vznikly působením imisí, či nikoliv. Nemůže se však vyjadřovat k tomu, zda tato újma je, či není škodou ve smyslu právním, ani k tomu, kdo za ni nese odpovědnost. Takto však obviněný učinil, když ve znaleckém posudku vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla na dřevinách a jejich porostech v roce 2016 škoda ve výši 53 325 624 Kč a konkrétním osobám určil konkrétní finanční částky s tím, že se jedná o dílčí škody způsobené společnosti Lesy ČR. Znalec přitom nemá hodnotit právní situaci a nevyslovuje právní závěry. Podává posudek pouze o otázkách skutkových, přičemž je omezen svou konkrétní znaleckou odborností, kterou nesmí překročit. Závěry učiněné ve znaleckém posudku tak překračují meze znaleckého oprávnění obviněného. Závěry jsou spekulativní, když nejsou obviněným dostatečně ve znaleckém posudku podloženy. Obviněným vyslovený závěr ve znaleckém posudku v sobě zahrnuje ocenění ekonomické ztráty a spojení zodpovědnosti za tuto ztrátu s konkrétními osobami. Obojí vybočuje z oboru a odvětví čistota ovzduší i ze specializace výpočty rozptylu emisí, škody způsobené imisemi na lesních porostech. Ze skutečnosti, že soudy v minulosti akceptovaly znalecké posudky obviněného, nelze automaticky dojít k závěru, že obviněný své znalecké oprávnění nepřekročil. Postup znalce musí být v souladu s § 8 zákona o znalcích a tlumočnících přezkoumatelný třetí osobou. Ze znaleckého posudku žalobce, v němž chybí provedené výpočty, není bez podrobné analýzy zřejmé, že žalobce vybočuje ze znaleckého oboru. Z celkové nepřehlednosti znaleckého posudku, jakož i z množství opakujících se odborných dat různé relevance, je pro laika velmi ztížené pochopit, jak žalobce ke svým závěrům došel, a rozpoznat, do jakých oborů vypracováním znaleckého posudku zasáhl. Soudy se vyjadřovaly obecně k metodě, kterou žalobce vymyslel, zatímco orgán I. stupně nezkoumal metodu, ale její konkrétní využití ve znaleckém posudku. Žalovaný nezpochybnil, že celkovou výši škody stanovila společnost Lesy ČR. V rámci oboru a odvětví čistota ovzduší obviněný nemůže oceňovat ekonomickou ztrátu, kterou poškození lesa je, když v takovém případě se jedná zcela zjevně o ekonomický aspekt, ke kterému nemá obviněný oprávnění (nedisponuje oprávněním v oboru ekonomika). Pokud žalobce nevěděl, co je obsaženo v celkové částce škody vypočtené zadavatelem posudku, nemohl zaručit správnost vypočtených podílů, a tudíž neměl znaleckou pečeti stvrdit jejich správnost. Pokud tak učinil, dopustil se hrubého porušení svých povinností. Práce, kterou žalobce pro společnost Lesy ČR vykonával, přesahuje běžný rámec znalecké činnosti. Nešlo tak o standardní situaci, kdy má znalec odborně posoudit určitý jev či skutečnost a poté odpovědět na zadanou otázku, nýbrž šlo o provedení rozsáhlých výpočtů na zakázku a vtělení výsledků těchto výpočtů do znaleckého posudku, aby tyto získaly závaznost a důkazní sílu. Právě proto, že žalobce využil formát znaleckého posudku k takto nestandardnímu účelu, mohl jen stěží naplnit požadavky kladené na znalecké posudky. Tedy nikoliv proto, že by problematika

byla složitá, ale protože obviněný využil formu znaleckého posudku k jiným účelům, než ke kterým jej zákon zamýšlí, bylo pro obviněného těžké učinit posudek úplným a transparentním.

36. Žalobce ve znaleckém posudku používá trpný rod, z něhož nelze jednoznačně a bez pochybností poznat, kdo určitou činnost provedl. Skutečnost, že žalobce až v rozkladu vysvětluje, jak síť referenčních bodů vznikala (aniž by zároveň vysvětlil, kdo je Ing. P. H. a proč určil tyto body namísto obviněného), jen nasvědčuje tomu, jak je činnost žalobce v této věci netransparentní a ze znaleckého posudku tak nelze rekonstruovat (opakovat), jak žalobce postupoval.
37. Ačkoliv žalobce ve znaleckém posudku uvedl, že programy VYBaut16.exe a VYBruc16.exe jsou součástí znaleckého posudku, ve skutečnosti k němu přílohy nebyly. Pokud žalobce ve znaleckém posudku neuvedl, že přílohou znaleckého posudku je CD a toto CD k němu nepřiložil, nemůže se nyní na toto CD odvolávat. Není tedy zřejmé, co přesně bylo obsahem CD, na které se obviněný odvolává, a komu toto CD bylo či nebylo poskytnuto. Ze znaleckého posudku vyplývá, že přílohy mají formu „sjetin čísel“, aniž by příjemci znaleckého posudku bylo vysvětleno, co tato čísla znamenají a co z nich vyplývá. Na straně 33 znaleckého posudku pak obviněný pouze zmiňuje přílohu 1 i přílohu 3, zde však vyslovuje znalecký závěr a neprovádí analýzu ani žádnou interpretaci. Tvzení žalobce, že příloha 1 je zásadní, zatímco příloha 3 sloužila ke kontrole, se objevuje poprvé až v rozkladu, což je dalším dokladem toho, že ve znaleckém posudku absentují informace o tom, jakými myšlenkovými úvahami se obviněný řídil. Znalecký posudek musí být zpracován tak, aby i orgány veřejné moci a jiné třetí osoby, které nedisponují takovými znalostmi v daném oboru, jako sám znalec, ze znaleckého posudku seznaly, z jakých podkladů znalec při jeho vypracování vycházel, jakým způsobem postupoval, jakými metodami a úvahami byl veden a k jakým závěrům následně dospěl. Pochybení žalobce se tak zakládá především na nedostatečném odůvodnění použitých metod a postupů a nedostatečném přihlédnutí ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat. Bod 7.3. znaleckého posudku nazývaný „Výsledky výpočtu“ nijak neumožňuje ověřit správnost výpočtů. Bod 7.3. znaleckého posudku obsahuje popis výpočtu, nikoliv výpočet samotný. Bod 7.3. znaleckého posudku popisuje tři vytvořené datové soubory, ale nelze z něj zjistit data skutečně použitá pro výpočty. Veškeré použité podklady měly být žalobcem uvedeny tak, aby nebyly pochybnosti o jejich identifikaci. Relevantní zjištění učiněná žalobcem musejí být uváděná ve znaleckém posudku a musí mít jednoznačný odkaz na konkrétní podklad. Žalobce byl povinen uvést veškeré výpočty nebo alespoň matematické vztahy, kterými se řídil. Všechny hodnoty, které vstupují do jakýchkoliv výpočtů měl obviněný řádně zdůvodnit nebo uvést jejich pramen nebo způsob jejich zjištění. Výstupy programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE nebyly ke znaleckému posudku přiloženy, přestože měly obsahovat znalecké závěry.
38. Vzhledem k tomu, že ode dne vypracování znaleckého posudku žalobcem do dne zahájení řízení o přestupku podle § 25a odst. 1 písm. b) zákona o znalcích a tlumočnících uplynul více než jeden rok, tento přestupek obviněného byl tedy v době zahájení tohoto řízení již promlčen. Rozhodnutí v části vztahující se k tomuto přestupku tedy žalovaný zrušil a řízení zastavil. S ohledem na zrušení výroku napadeného rozhodnutí v části vztahující se k přestupku podle § 25a odst. 1 písm. b) zákona o znalcích a tlumočnících

zrušil žalovaný výrok o úhrnném správním trestu a věc vrátil prvostupňovému orgánu k novému projednání a uložení správního trestu.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

39. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení předcházejícího jeho vydání, v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Žaloba je důvodná.
40. Podle § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.
41. Podle § 1 odst. 1 zákona o znalcích a tlumočnících účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před orgány veřejné moci, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony fyzických nebo právnických osob.
42. Podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících se znalec dopustí přestupku tím, že vykoná znaleckou činnost v rozporu s § 8.
43. Podle § 8 zákona o znalcích a tlumočnících jsou znalci povinni vykonávat znaleckou činnost řádně, ve stanovené lhůtě, oboru a odvětví, pro které byli jmenováni.
44. Náležitosti posudku stanovil § 13 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění do 31. 12. 2020 (dále jen „vyhláška č. 37/1967 Sb.“). Podle odst. 1 daného ustanovení příslušný orgán, který v řízení ustanovil znalce, vymezí ve svém opatření jeho úkol, podle okolností případu též formou otázek tak, aby se znalec zabýval jen takovými skutečnostmi, k jejichž posouzení je třeba jeho odborných znalostí. Podle odst. 2 znalec v posudku uvede popis zkoumaného materiálu, popřípadě jevů, souhrn skutečností, k nimž při úkonu přihlížel (nález), a výčet otázek, na které má odpovědět, s odpověďmi na tyto otázky (posudek). Podle odst. 3 musí být písemný znalecký posudek sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešivací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečeti. Podle odst. 5 je znalec povinen písemný posudek na požádání státního orgánu osobně stvrdit, doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit.
45. Podle § 22 odst. 1 instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 8/2017 o správním řízení ve věcech znalců a tlumočníků (dále jen „instrukce č. 8/2017“) řádným výkonem znalecké nebo tlumočnické činnosti ve smyslu § 8 zákona o znalcích a tlumočnících se rozumí nejen dodržení stanovených formálních a obsahových náležitostí úkonu (§ 13 a § 14 vyhlášky), ale též provedení úkonu s náležitou odbornou péčí (*lege artis*). Správní orgán je oprávněn ověřit, zda je závěr posudku přezkoumatelný a postup znalce opakovatelný, zda neodporuje zásadám formální logiky, zda měl znalec k dispozici všechny relevantní podklady a náležitě je v posudku označil a zda s přihlédnutím ke vstupním informacím použil určitou metodu, postup či údaj důvodně; bere při tom v úvahu i způsob, jakým znalec vysvětlil posudek orgánu veřejné moci v rámci výsledku, případně též závěr revizního znaleckého posudku. Za daným účelem si správní orgán zpravidla vyžádá součinnost sboru pro znalecké otázky.

46. Soud pro přehlednost shrnuje výchozí situaci: Společnosti Lesy ČR svědčí výkon práva hospodaření k lesům ve vlastnictví státu, vztahují se na ni práva a povinnosti vlastníka lesů podle § 4 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů. Společnosti Lesy ČR vznikla určitá škoda na lesních porostech. Žalovanými v mnoha soudních sporech byly společnosti, které v jednotlivých letech provozovaly zdroje znečištění, které do ovzduší vypouštěly emise oxidu siřičitého (SO₂) a oxidů dusíku (NO_x). Tyto škodliviny negativně působí na lesní porosty. Je zřejmé, že na výsledných poškozeních porostů se mohly podílet i další faktory (sucho, troposférický ozon...). Žalobce se jako znalec svou metodou pokusil celkovou částku za jednotlivé roky vypočtenou Lesy ČR (tzv. celkovou imisní škodu) podle vyhlášky č. 55/1999 Sb. rozdělit v jednotlivých letech mezi jednotlivé znečišťovatele ovzduší. Nyní projednávaným posudkem šlo o škodu za rok 2016.
47. Správní trestání můžeme považovat za součást vrchnostenského výkonu veřejné správy, jehož účelem je zajištění bezproblémového a bezporuchového chodu veřejné správy. Žalobce se od počátku správního řízení hájil mimo jiné tím, že jeho posudky vypracované za jednotlivé roky pro společnost Lesy ČR pro uplatnění práva na náhradu škody vzniklé v důsledku imisí, kdy škodu vypočtenou Lesy ČR podle určitého modelu rozdělil mezi jednotlivé emitenty imisí, byly soudy dlouhodobě akceptovány, a to na všech úrovních, žalobce podrobně rozebíral jednotlivá rozhodnutí, a to jak ve vyjádření k zahájení přestupkového řízení, tak ve svém rozkladu. Žalobce konzistentně namítal, že jeho znalecké posudky nemohly být nepřezkoumatelné a provedené mimo znalecké oprávnění, jak tvrdí žalovaný, když z nich dlouhodobě soudy, včetně Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, vycházely.
48. Vypořádání této stěžejní argumentace žalobce správními orgány soud shledává jako zcela nedostatečné, vágní a formalistické. Žalovaný konstatoval, že soudní řízení a správní řízení jsou na sobě nezávislá, soudy hodnotí posudek z jiného úhlu pohledu, a to jako jeden z důkazů v řízení, zatímco správní orgán hodnotí soulad činnosti znalce s právními předpisy. I za situace, kdy soudy znalecké posudky žalobce akceptovaly, neposuzovaly otázku, zda znalec nepřekročil své znalecké oprávnění. Dále dle žalovaného soudy zkoumaly obecně pouze samotnou metodu výpočtu, nikoli její konkrétní provedení ve znaleckém posudku.
49. Soudy jsou oprávněny podrobit osobu znalce i znalecký posudek úplnému a zevrubnému posouzení, tj. včetně posouzení věcné správnosti. Soudy obecně hodnotí přesvědčivost posudku co do jeho úplnosti, logické odůvodnění jeho závěrů a soulad s ostatními provedenými důkazy. Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1561/2010, či usnesení téhož soudu ze dne 29. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 209/2018). Soudy zcela jistě při hodnocení znaleckého posudku posuzují i skutečnost, zda podle jejich názoru znalec nepřekročil svá oprávnění a svou odbornost.
50. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. III. ÚS 299/06, hodnotit je třeba celý proces utváření znaleckého důkazu, včetně přípravy znaleckého zkoumání, opatřování podkladů pro znalce, průběh znaleckého zkoumání, věrohodnost

teoretických východisek, jimiž znalec odůvodňuje své závěry, spolehlivost metod použitých znalcem a způsob vyvozování závěrů znalce.

51. Lze přisvědčit žalovanému v tom, že samotná skutečnost, že soudy, které hodnotily znalecký posudek jako důkaz, tento znalecký posudek jako důkaz připustily a z jeho závěrů vycházely, nevylučuje spáchání přestupku žalobcem podle § 25a odst. 1 písm. a) zákona o znalcích a tlumočnících. Obecně podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 1997, sp. zn. 2 Tzn 19/97, platí, že znalecký posudek nelze odmítnout jen proto, že znalec se nad rámec svého oprávnění vyjadřoval i k otázkám právním. Skutečnost, že znalec ve svém posudku zaujme stanovisko k otázce, jejíž zodpovězení přísluší soudu, nečiní tento posudek nepoužitelným, pokud obsahuje odborné poznatky a zjištění, z nichž znalec tento právní závěr učinil, a které umožňují, aby si soud tentýž nebo jiný takový závěr dovodil sám.
52. V projednávaném případě soudy z metody použitou znalcem dlouhodobě vycházely a minimálně v případech poukazovaných žalobcem Lesům ČR náhradu škody na základě posudků žalobce přiznávaly. Soudu je známo, že se tak stalo i v případě, kdy jako stěžejní důkaz pro rozhodnutí byl právě posudek znalce ke škodě způsobené imisemi za rok 2016 (viz rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 2022, č. j. 81 C 224/2020-96, dostupný na Beck online, viz dále). Tyto skutečnosti jsou silným argumentem proti závěru žalovaného, že posudek žalobce nebyl podán „řádně“ a je nepřezkoumatelný. Obezřetnost je na místě i z důvodu, kdy podnět k zahájení přestupkového řízení podala jedna ze žalovaných stran, společnost ČEZ, a.s. (tedy nikoli objednatel posudku, ani soudy, kterým byl posudek v rámci řízení předložen, ale právě společnost produkující imise). Podle vyjádření žalobce pak spor mezi Lesy ČR a společností ČEZ, a.s., skončil zřejmě narovnáním. Tyto skutečnosti indikovaly, že je nutno se pečlivě zabývat jednak naplněním znaků skutkové podstaty, tedy zda znalecká činnost byla vykonána nikoli řádně a v oboru a odvětví, pro které nebyl znalec jmenován, ale následně i otázkou škodlivosti jednání znalce. Podle názoru soudu při posouzení „řádnosti“ posudku vycházejí soudy v soudních řízeních i správní orgány při hodnocení, zda byl spáchán přestupek z obdobných východisek, nelze proto výsledky soudních řízení, které znalecký posudek uznaly za řádný při hodnocení posudku správními orgány zcela ignorovat, zvláště pokud tato tvrzení byla stěžejní částí obhajoby obviněného. Pokud správní orgány postupovaly odlišně, není jejich rozhodnutí přezkoumatelné.
53. Ze spisu je dále zřejmé, že sám orgán prvního stupně nebyl schopen učinit závěr, zda byla skutková podstata přestupku naplněna, oslovil několik odborníků, než obdržel odpověď svědčící pro pochybení znalce. Správní orgány zcela opominuly další názory zjištěné ve správním řízení, svědčící naopak ve prospěch žalobce, viz například odpověď Ing. P. P., ředitele Sekce ochrany přírody a krajiny AOPK s. p. Další osoby k posouzení rozhodných otázek neměly potřebnou odbornost (např. Ing. P. B.). Negativně se k posudku žalobce následně vyjádřil Ing. A. K., Ph.D., z Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně, Ústav geologie a pedologie.
54. Je zcela zřejmé, že problematika náhrady škod na lesích je složitá, v této souvislosti lze poukázat na mnohá rozhodnutí, kde žalobce figuroval jako znalec ve sporech mezi Lesy ČR a společnostmi, které produkují imise (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2012, sp. zn. 32 Cdo 1808/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 25 Cdo 885/2018, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 2463/2018, usnesení Nejvyššího soudu 13. 9. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1437/2021, usnesení Ústavního

soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 341/19). Těmito rozhodnutími byly závěry žalobce jako znalce akceptovány, když bylo konstatováno, že znalecká metoda založená na Gaussově matematickém modelu dosud nebyla překonána jinou exaktnější metodou, i když se to do budoucna nevylučuje. Soudy uvedly, že metodika znalce je v soudní praxi uznávána, závěry plynoucí ze znaleckých posudků zpracovaných podle této metodiky jsou použitelné jako důkaz. V projednávané problematice jsou soudy srozuměny s tím, že závěry o existenci a výši škody jsou částečně paušalizované, neboť v současnosti není prakticky možné evidovat škodu na jednotlivých stromech přesně (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2018, sp. zn. 25 Cdo 5187/2017).

55. Určitý posun v této problematice ve prospěch žalovaných producentů emisí naznačil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 17. 7. 2018, č. j. 55 C 114/2008-1257, na který též žalobce poukázal, který žalobu zamítl, jeho rozsudek však byl zrušen soudem odvolacím, věc následně již meritorně rozhodována nebyla. Žalobce konkrétně v souvislosti s tímto rozsudkem poukázal na vyjádření Mendlovy univerzity, Lesnické a dřevařské fakulty, které se k závěrům žalobce též přiklonilo. I tato argumentace zůstala zcela bez povšimnutí správních orgánů, nijak se s ní nevypořádaly.
56. Soud má za to, že v projednávaném případě nebylo možné uzavřít, že posudek je nepřezkoumatelný, neboť nebyl vypracován řádně, a že znalec překročil svá oprávnění, aniž by žalovaný zhodnotil výsledky soudních řízení, zohlednil výsledky znalce a uvedl, zda v soudních řízeních byly předloženy oponentní posudky zpochybňující závěry žalobce, a aniž by se žalovaný vypořádal podrobně s otázkou případné škodlivosti jednání znalce (shledal-li by, že posudek nebyl zpracován „řádně“). Nelze ztrácet ze zřetele, že přestupkem je pouze takové jednání, které je společensky škodlivé a je namířené proti výkonu veřejné správy nebo proti jiným zájmům společnosti. Pokud byla od počátku obhajoba znalce taková, že jeho posudky byly soudy akceptovány a Lesy ČR byly s žalobami úspěšné, není možné se touto obhajobou vypořádat tvrzením, že správní orgán otázky posouzení porušení zákona o znalcích a tlumočnících posuzuje samostatně.
57. Určitou spjatost hodnocení znaleckého posudku správními orgány s jeho konkrétním využitím v soudním řízení spatřuje i Mgr. Jan Fernecký: *„Námitky vůči znaleckému posudku by proto měly být uplatňovány především v tom řízení, v rámci kterého byl znalecký posudek vypracován, případně v řízení o opravném prostředku. Účel a význam znaleckého posudku je totiž úzce spojen právě s řízením, v němž je uplatněn – soudní znalci v důsledku nepředstavují z velké části nic jiného, než odborný „servis“ pro soudy a další orgány veřejné moci. O využití pravomoci správních orgánů vůči výše jmenovanému znalci by mělo být v takovém případě možné uvažovat pouze tehdy, pokud by bylo pravomocným rozhodnutím soudu či jiného orgánu konstatováno, že jím vypracovaný znalecký posudek nebyl vypracován v souladu s právními předpisy. A naopak si neumím představit následné zpochybnění znaleckého posudku správním orgánem státní správy znalectví, pokud by v dané věci soudy všech stupňů z tohoto posudku vycházely – považovaly jej za zákonný a správný.“* FERNECKÝ, Jan. Dohled nad znalci: věcný přezkum znaleckých posudků, aneb na kterém bojišti tuto bitvu bojovat, In: ePravo.cz [on-line]. 25. 2. 2018 [cit. 30. 4. 2020]; dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohled-nad-znalci-vecny-prezkum-znaleckych-posudku-aneb-na-kterem-bojisti-tuto-bitvu-bojovat-107595.html>.
58. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že konkrétně chráněným zájmem byl v projednávaném případě zájem na spravedlivém rozhodnutí sporů o náhradu škody, aby

nikdo nebyl na svých právech zkrácen a aby nebyla nespravedlivě uložena povinnost tomu, kdo ji nemá, a zároveň řízení nebylo nepřiměřeno protahováno.

59. Otázkou je, v čem žalovaný spatřoval škodlivost jednání, pokud by z posudku znalce soudy v konkrétních případech vycházely. Soud nepochybně, že za určitých okolností taková situace nastat může, je však třeba závěr o škodlivosti jednání přesvědčivě vyargumentovat, což v projednávaném případě zcela chybí.
60. Soud zde zdůrazňuje, že postupem žalovaného byla zcela ignorována řada soudních rozhodnutí, včetně soudu Nejvyššího a Ústavního, a to oproti odbornému vyjádření jediné osoby, Ing. K., přitom byly v řízení zcela ignorovány též ve správním řízení zjištěné názory ve prospěch žalobce (Ing. P.). Ze správního spisu nelze přehlédnout, že tyto osoby se vyjadřovaly ke znaleckému posudku žalobce bez přílohy č. 1 až 4 posudku a bez CD, které mělo být dle znaleckého posudku jeho nedílnou součástí. Výzva k podání stanoviska adresována předsedovi Poradního sboru ministra spravedlnosti pro vodní hospodářství, ochranu přírody a životního prostředí je ze dne 28. 7. 2020, odpovědi pak ze dne 28. 8. 2020, 7. 12. 2020 a 12. 12. 2020, výzva k předložení znaleckého posudku včetně všech příloh (stejně jako k předložení všech žalob a smlouvy o dílo) byla prvostupňovým správním orgánem vydána až 8. 11. 2021, tyto dokumenty byly do spisu dodány až 22. 11. 2021 (žaloby ani CD pak soudu předloženy nebyly, zřejmě nebyly formálně součástí správního spisu, soudě dle číslování jednotlivých listů, kdy je spis číslován souvislou řadou, nic nenásvědčuje tomu, že by omylem nějaká část spisu nebyla soudu předložena), zároveň však podle přehledu spisu by CD mělo být do spisu vloženo (dne 22. 11. 2021). Též je zřejmé, že prvostupňový správní orgán měl žaloby včetně příloh k dispozici, neboť výslovně odkazuje na 24 podaných žalob, dále uvádí, že přílohy žalob tvoří výstupní sestavy počítačových programů VYBaut15.EXE a VYBruc16.EXE. Není pak zřejmé, zda tyto listiny měl k dispozici žalovaný, soud je k dispozici nemá, pro úplnost soud konstatuje, že tyto dokumenty se nenachází ani ve složce označené jako „pracovní dokumenty, není součástí spisu“. Podle § 17 odst. 1 správního řádu se v každé věci zakládá spis. Každý spis musí být označen spisovou značkou. Spis tvoří zejména podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a další písemnosti, které se vztahují k dané věci. Přílohou, která je součástí spisu, jsou zejména důkazní prostředky, obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích. Spis musí obsahovat soupis všech svých součástí, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy. Například v rozsudku ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009-541, Nejvyšší správní soud uvedl, že správní spis tvoří všechny dokumenty týkající se téže věci, toto pravidlo se neuplatní pouze tehdy, stanoví-li zákon jinak. Nejvyšší správní soud dále zdůraznil, že je to ostatně i logické, když ve spisu musí zůstat vše, co svědčí o úkonech správního orgánu a účastníků řízení, neboť jde o materiální „stopu“ postupu řízení. Tato pochybení správního orgánu při vedení spisu soudu také brání napadené rozhodnutí přezkoumat.
61. V této souvislosti je nutné též poukázat na skutečnost, že žalovaný ignoroval též svou vlastní shora citovanou instrukci č. 8/2017, když nijak nevzal v úvahu způsob, jakým znalec vysvětlil posudek orgánu veřejné moci v rámci výsledku, ignoroval též, že v projednávaných případech nebyly soudy akceptovány případné oponentní znalecké posudky (resp. těmito skutečnostmi se správní orgány zcela odmítly zabývat), když závěry soudů lze stručně shrnout tak, že metoda žalobce nebyla dokonalá, ale doposud nikdo nic lepšího nevymyslel.

62. Soud připomíná, že důkazní břemeno k prokázání, že jednání majícího znaky skutkové podstaty přestupku se dopustil obviněný z přestupku, nese správní orgán. Postupuje přitom dle § 3 správního řádu tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu, tedy se zásadou legality, zásadou zákazu zneužití pravomoci, resp. zákazu zneužití správní úvahy, zásadou proporcionality a ochrany dobré víry, zásadou ochrany veřejného zájmu a zásadou nestranného přístupu, resp. formální spravedlnosti. Podle § 50 odst. 3 věty druhé správního řádu v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.
63. Soud dále shledává zcela nesrozumitelnou úvahu žalovaného v bodě 72 napadeného rozhodnutí, kde je uvedeno, že práce, kterou žalobce pro společnost Lesy ČR vykonával, přesahuje běžný rámec znalecké činnosti. Žalovaný uvádí, že nešlo o standardní situaci, kdy má znalec odborně posoudit určitý jev či skutečnost a poté odpověď na zadanou otázku, nýbrž šlo o provedení rozsáhlých výpočtů na zakázku a vtělení výsledků těchto výpočtů do znaleckého posudku, aby tyto získaly závaznost a důkazní sílu. Podle žalovaného právě proto, že obviněný využil formát znaleckého posudku k takto nestandardnímu účelu, mohl jen stěží naplnit požadavky kladené na znalecké posudky. Tedy nikoliv proto, že by problematika byla složitá, ale protože obviněný využil formu znaleckého posudku k jiným účelům, než ke kterým jej zákon zamýšlí, bylo pro obviněného těžké učinit posudek úplným a transparentním.
64. Soud nerozumí argumentaci, že práce znalce podle smlouvy o dílo překračovala „běžný rámec znalecké činnosti“, resp. soudu není zřejmé, jakým jiným způsobem se mohla poškozená společnost Lesy ČR domoci svých nároků, než pomocí znaleckých posudků. Nesrozumitelná je i úvaha o „nestandardním účelu“, když právě oblast náhrady škody je typickou oblastí, kde jsou často nutné k uplatnění nároků vypracování znaleckých posudků. Je nutné odmítnout závěr, že obtížnost problematiky je kladena k tíži znalce při posuzování naplnění znaků skutkové podstaty přestupku podle zákona o znalcích a tlumočnících. Naopak, pokud se znalec případně dopustí dílčího pochybení při zpracování velmi komplexního a obtížného posudku v oblasti, kterou za současných poznatků nelze exaktně měřit, je to důvod pro pečlivější posuzování, zda skutečně znalec nepostupoval řádně a zda jeho jednání skutečně naplňovalo materiální stránku přestupku.
65. Zmiňovaný rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 15. 2. 2022, č. j. 81 C 224/2020-96, posuzoval nárok na náhradu škody způsobené imisemi Lesům ČR, s.p. právě za rok 2016. Tento rozsudek byl vyhlášen zhruba osm měsíců před vydáním napadeného rozhodnutí. Soud konstatoval, že znalec uvedl, že vycházel ze souboru dat z 259 referenčních bodů na území lesních správ, lesních závodů. Účelem znaleckého posudku bylo popsat, jak škoda vznikla, a v druhé části vyčíslit podíl jednotlivých emisních zdrojů na emisní škodě na lesních porostech Lesů ČR. Nebylo úkolem posudku stanovit výši škody na lesních porostech způsobené provozováním zdrojů znečišťování ovzduší v daném roce Lesům ČR s tím, že škodu již dostal stanovenou od Lesů ČR. Metodika je založena na třech částech, když v první části se jedná o shromáždění všech dostupných dat emisních zdrojů produkujících oxid siřičitý a oxid dusíku. Ve znaleckém posudku a ve své výpovědi znalec popsal, jakým způsobem shromáždil dostupná data emisních

zdrojů s tím, že dále používá i zahraniční zdroje, a to program, který se zabývá přeshraničním transportem škodlivých látek na území Evropské unie, označený zkratkou EMEP. Z rozsudku je zcela zřejmé, že při stanovení dílčí škody jednotlivých emisních zdrojů působením depozicí síry a dusíku za rok 2016 znalec vycházel z celkové imisní škody ve výši 53 325 624 Kč, která byla stanovena dle vyhlášky č. 55/1999 Sb. Tuto informaci okresní soud výslovně v rozsudku uvádí. Imisní škodu znalec rozdělil v síti 259 referenčních bodů a vzhledem k tomu, že v každém referenčním bodu se podílelo na imisní škodě přes 2 000 emisních zdrojů, vytvořil pomocí programů, které jsou uvedené v závěru znaleckého posudku (VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE) výstupní sestavu, kde byl vždy pro konkrétního emitenta uveden zkrácený název, množství vyprodukovaného SO₂ a NO_x, byl tam uveden seznam referenčních bodů, kdy u každého referenčního bodu byla uvedena škoda, celková roční dávka vodíkových iontů, procento, které stanovuje jaká je míra škodlivosti v konkrétním referenčním bodu a tato procenta byla převedena na konkrétní hodnoty v korunách. Výstupy z těchto programů jsou nedílnou součástí znaleckého posudku. Z rozsudku je zřejmé, že soud měl k dispozici údaje na nosiči dat. Okresní soud konstatoval, že zásadním důkazem se pro posouzení důvodnosti žaloby stal znalecký posudek znalce a jeho výpověď. K otázce metodiky výpočtu škody v řízení o náhradu škody způsobené na lesích exhaláty, a to aplikace metodiky výpočtu škody založené na rozptylových studiích a Gaussově matematickém modelu se opakovaně ve svých rozhodnutích vyjádřil Nejvyšší soud a je možné konstatovat, že tato rozhodnutí jsou konstantní, pokud je závěr o tom, že je tato metodika v současnosti nejlepším dostupným a zároveň dostatečným důkazním prostředkem vyčíslení výše škody. Okresní soud odkázal na rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 3849/2012, 32 Cdo 1808/2010, 25 Cdo 4425/2016, 25 Cdo 62/2020, 25 Cdo 1211/2006, 25 Cdo 5187/2017 a 25 Cdo 885/2018. Dle konstantní judikatury Nejvyššího soudu v řízeních o náhradu škody způsobené na lesích exhaláty je příčinná souvislost v obdobných případech dána a stávající metodika výpočtu škody založená na rozptylových studiích a Gaussově matematickém modelu použitá i v tomto řízení znalcem je v současnosti nejlepším dostupným a zároveň dostatečně průkazným prostředkem vyčíslení výše škody. Znalecký posudek dostatečně zřejmě osvětluje mechanismus negativního působení exhalací na lesní porosty (to je příčinnou souvislostí), jakož i postup výpočtu výše škody. Výsledná škoda je pak zřejmá z výsledku kalkulace znalce, které jsou rozepsány pro jednotlivé lesní revíry v tabulkách a připojeny k žalobám. Lze tedy uzavřít, že použitá metoda vede (byť s tolerancí určité chyby) ke zjištění výše škody způsobené žalovanou.

66. Okresní soud v Ostravě tedy rozsudkem žalobě převážně vyhověl (částečně ji zamítl ohledně části požadovaného příslušenství). Z veřejně dostupných informací na Info soud lze zjistit, že odvolacím soudem byl tento rozsudek potvrzený Krajským soudem v Ostravě ze dne 9. 2. 2023 (dostupný též v Beck online, bez uvedení spisové značky). V tomto rozsudku krajský soud konstatoval, že použitý znalecký posudek je dosavadní soudní praxí přijímán jako důkaz prokazující škodu žalobce ve vztahu ke konkrétnímu žalovanému. Znalecká metoda založená na Gaussově matematickém modelu dosud nebyla překonána jinou exaktnější metodou, i když se to do budoucna nevylučuje. S ohledem na to, že metodika znalce je v soudní praxi uznávána, jsou pak i závěry plynoucí ze znaleckých posudků zpracovaných podle této metodiky použitelné jako důkaz. V projednávané problematice jsou soudy srozuměny s tím, že závěry o existenci a výši škody jsou částečně paušalizované, neboť v současnosti není prakticky možné evidovat

škodu na jednotlivých stromech přesně (k tomu srovnej usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 5187/2017). Toho si byl vědom i okresní soud, když ve smyslu § 136 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, posoudil tuto znaleckou metodu jako dostačující podklad pro závěr o výši škody.

67. Pokud tedy žalovaný nezhodnotil znalecký posudek ve vztahu k soudním řízením, kde byl posudek použit, nezhodnotil, jak v projednávaných případech znalec své metody vysvětlil a obhájil, zda ve věci byly zpracovány revizní znalecké posudky, ke kterým by se soudy nakonec přiklonily, nemohl dojít k závěru o vině žalobce.
68. K obtížnosti problematiky posuzování imisí a vlivu na poškození lesů srovnej též zprávu o šetření Veřejného ochránce práv ze dne 18. 5. 2020, sp. zn. 3715/2019/VOP/DK, a závěrečnou zprávu Veřejného ochránce práv ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. 3715/2019/VOP/DK.
69. Soud je názoru, že pokud by v případě mimořádně složitých znaleckých posudků byli znalci trestáni pouze za jiný odborný názor, mohlo by to vést k jejich neochotě podávat znalecké posudky v obtížnějších případech, což není žádoucí výsledek, neboť v konečném důsledku by poškození v těchto případech nebyli schopni se domoci svých práv.
70. Soud shledal důvodnou též námitku proti závěru, že žalobce vybočil z odboru a odvětví, pro které byl jmenován, když vyslovil závěr, že společnosti Lesy ČR vznikla na dřevinách a jejich porostech v roce 2016 škoda ve výši 53 325 624 Kč a konkrétním osobám určil konkrétní finanční částky s tím, že se jedná o dílčí škody způsobené společností Lesy ČR.
71. Žalobce byl v rozhodné době zapsán v seznamu znalců pro obor čistota ovzduší, odvětví čistota ovzduší, specializace výpočty rozptylu emisí, škody způsobené imisemi na lesních porostech.
72. Správní orgány žalobci vyčítaly, že vybočil ze znaleckého oprávnění, pokud celkovou imisní škodu nerozdělil mezi znečišťovatele ovzduší pouze procentním vyjádřením, ale že pro přehlednost uvedl též konkrétní částky (viz bod 45 prvostupňového rozhodnutí, strana 13, 14 napadeného rozhodnutí). Z hodnocení správních orgánů vyplývá, že překročení znaleckého oprávnění žalobce shledaly v tom, že žalobce převzal zadavatelem posudku stanovenou výši celkové škody a tuto rozdělil mezi jednotlivé emitenty vyčíslením v korunách. Z rozhodnutí správních orgánů vyplývá, že dle jejich názoru by žalobce nepochybil, pokud by z celkového množství vypouštěných emisí stanovil podíl, v němž se jednotliví emitenti podílejí na poškození lesa. Znalec tedy mohl tento poměr vypočítat, dle správních orgánů mu však nepříslušelo oceňovat ekonomickou ztrátu, kterou poškození lesa je, neboť se v takovém případě jedná zjevně o ekonomický aspekt, ke kterému nemá žalobce oprávnění, neboť nedisponuje oprávněním v oboru ekonomika.
73. Soud neshledal, že by žalobce tím, že stanovil podíl, kterým se jednotliví emitenti podíleli na poškození také v korunách českých, překročil své znalecké oprávnění. Ze správního spisu i z posudku je naprosto zřejmé, že žalobce sám celkovou imisní škodu nepočítal, transparentně uvedl, že je to částka vypočtená Lesy ČR podle vyhlášky č. 55/1999 Sb., ze správního spisu nevyplývá, že by kdokoli mohl být v tomto směru uveden omyl, z citované judikatury je zřejmé, že všechny soudy i žalované společnosti k tomu obecně

takto přistupovaly. Vzhledem k tomu, že žalovaný nevychází z konkrétních sporů vedených na základě znaleckého posudku ze dne 10. 10. 2018, ani z obsahu konkrétních žalob, nelze shledat, že v projednávaném případě tomu bylo jinak.

74. Soud zároveň neshledal, že by žalobce řešil v předmětném posudku právní otázku, když zadavatelem stanovenou celkovou částku škody rozdělil mezi jednotlivé emitenty žalobcem stanoveným podílem. Ze znaleckého posudku jednoznačně vyplývá, že celkovou škodu vyčíslil zadavatel, přičemž žalobce pouze rozdělil tuto částku mezi jednotlivé emitenty (podle objemu produkováných imisí). Nezabýval se přitom právní otázkou a žádným způsobem nezaručoval ani nepotvrzoval zadavatelem stanovenou škodu. Soud neshledal v tomto ohledu znalecký posudek za matoucí či netransparentní.
75. Soud přisvědčil žalobci, že znalecký posudek není nepřezkoumatelný v důsledku neúplnosti spočívající v tom, že v posudku není uveden způsob výpočtu škody vyčíslené na částku 53 325 624 Kč, ani výše škod v jednotlivých referenčních bodech a způsob jejich výpočtu. Žalobce namítal, že způsob výpočtu, jakým byla zadavatelem vyčíslena celková výše škody na lesních porostech, je popsán v kapitole 5 posudku, přičemž úkolem posudku nebylo přezkoumání správnosti výpočtu výše celkové škody provedeného zadavatelem, ale pouze určení podílu jednotlivých znečišťovatelů na této zadavatelem určené celkové výši škody na lesních porostech. Dle žalobce byl přezkum správnosti výpočtu celkové škody na lesních porostech podle vyhlášky č. 55/1999 Sb. úkolem jiných osob, např. soudů v soudních řízeních o žalobách na náhradu škody, v nichž byl posudek předložen jako důkazní prostředek. Městský soud uvádí, že ze znaleckého posudku jednoznačně vyplývá, že byla výše celkové škody stanovena zadavatelem podle vyhlášky č. 55/1999 Sb., nebylo úkolem znalce ve smyslu vymezené činnosti znalce přezkoumávat tento výpočet, případně jej ve znaleckém posudku popisovat. Vznikly-li pochybnosti o správnosti celkové škody, měla tato otázka být předmětem přezkumu soudů v rámci řízení o žalobách na náhradu škody.
76. Soud též podotýká, že napadené rozhodnutí je rozporné v tom směru, že na jednu stranu uvádí, že žalobce neměl oprávnění k vyčíslení výše škody, zároveň je mu vytýkáno, že v posudku není uvedený a vysvětlený výpočet výše škody.
77. Žalobce dále nesouhlasil se závěrem správních orgánů, že je jeho znalecký posudek netransparentní, když z něj jednoznačně a bez pochybností nelze poznat, kdo určitou činnost provedl, konkrétně přitom správní orgány uvedly, že ze znaleckého posudku jednoznačně nevyplývá, že žalobce nevytvářel referenční body. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shledal, že vzhledem k tomu, že žalobce ve znaleckém posudku používal trpný rod, nelze jednoznačně a bez pochybností poznat, kdo určitou činnost provedl. Poukázal přitom na str. 28 znaleckého posudku, kde žalobce uvádí: „*Pro stanovení podílů emisních zdrojů na imisních škodách v lesních porostech bylo definováno 259 referenčních bodů [...]*“. Žalobce ve své žalobě namítá, že na str. 25 znaleckého posudku doslovně uvádí: „*Sít 259 referenčních bodů mi předal pracovník LČR s.p., Ing. P. H. i s výpočtem imisních škod rozdělených na jednotlivé druhy [...]*“. Soud tomuto tvrzení žalobce nemůže přisvědčit, neboť v předmětném znaleckém posudku skutečně nelze dohledat, že měl síť 259 referenčních bodů obdržet od pracovníka společnosti Lesy ČR, přičemž trpný rod použitý na str. 28 znaleckého posudku skutečně jednoznačně neobjasňuje, kdo referenční body určil. Zároveň však z posudku nijak nevyplývá, že by tyto body určil sám žalobce.

78. Žalobce dále nesouhlasil s tvrzením žalovaného, že je jeho znalecký posudek nepřezkoumatelný, neboť v posudku není uvedeno, jaká data byla zadána do programů, jejichž pomocí žalobce posudek zpracoval, a jak byla zadána data těmito programy dále zpracována. Žalobce namítá, že tyto údaje jsou dohledatelné v jím vytvořených programech VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE. Žalobce namítal, že v kapitole 7.3. posudku uvádí, že jím vytvořené programy VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE slouží k usnadnění práce s databází výsledků z jednotlivých referenčních bodů a pomocí těchto programů lze vytvořit výstupní sestavu podle vyhledávaných údajů týkajících se konkrétních znečišťovatelů. Databáze, s níž programy pracují, byla vytvořena ze tří datových souborů obsahujících vstupní data, jejichž podrobný popis včetně zdrojů použitých k jejich vytvoření (databáze REZZO 1 až 4) je obsažen v kapitole 7.1 posudku. Jiná data do programů zadávána nebyla a programy s jinými daty nepracují. Žalobce dále namítal, že výstupní sestavy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE tvoří nedílnou součást posudku, z důvodu své extrémní rozsáhlosti se však nalézají na nosiči CD, který byl jako nedílná součást posudku poskytnut všem osobám a orgánům, kterým byl poskytnut znalecký posudek jako celek. Žalobce má za to, že ačkoliv tato informace není v posudku takto polopaticky výslovně uvedena, nelze pouze na základě absence této informace považovat posudek za nepřezkoumatelný.
79. Znalecký posudek na straně 35 uvádí, že jsou jeho nedílnou součástí výstupy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE.
80. Žalobce již v rozkladu vysvětlil, že příloha „Náhrady škod způsobené imisemi Lesům České republiky, s. p. za rok 2016“ obsahuje informace týkající se celkové imisní škody v konkrétním referenčním bodu a pak rozdělení těchto škod i uvedení konkrétního názvu emitenta, který imisní škody způsobuje svými emisemi SO₂ a NO_x. Jedná se o přílohu, která je vytvořena programem VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE a žalobce v rozkladu tvrdil, že jsou nedílnou součástí posudku. Těchto příloh jsou stovky a přílohu vždy Lesy ČR přikládaly vždy do konkrétního spisu s posudkem. Pokud by žalobce přímo do posudku vložil veškeré informace, má za to, že by mohl být napaden z vyzrazení obchodního tajemství jednotlivých firem.
81. Tato námitka byla žalovaným vypořádána takto: *„K předmětné námitce obviněného uvádím, že ačkoliv obviněný ve znaleckém posudku uvedl, že programy VYBaut16.exe a VYBruc16.exe jsou součástí znaleckého posudku, ve skutečnosti k němu přiloženy nebyly. Pokud obviněný ve znaleckém posudku neuvedl, že přílohou znaleckého posudku je CD a toto CD k němu nepřiložil, nemůže se nyní na toto CD odvolávat. Není tedy zřejmé, co přesně bylo obsahem CD, na které se obviněný odvolává, a komu toto CD bylo, a komu nebylo, poskytnuto.“*
82. Předně oba správní orgány měly za prokázané, že CD s informacemi bylo předáno spolu s posudkem objednateli posudku, tedy Lesům ČR, a že Lesy ČR do konkrétních soudních sporů vždy k žalobě spolu s posudkem přiložily konkrétní přílohu vztahující se ke konkrétnímu emitentovi. Prvostupňový správní orgán přesto v bodě 49 svého rozhodnutí uzavírá, že příjemce posudku nemá možnost jakkoliv ověřit správnost výpočtů, protože výsledky výpočtů nejsou jeho součástí, ač je v posudku deklarováno, že jsou jeho nedílnou součástí. Znalci je vyčítáno, že výsledky zpřístupnil pouze zadavateli posudku. Dle názoru soudu je podstatné právě to, že znalec výslovně materiál umístěný z důvodu velkého rozsahu na CD učinil součástí znaleckého posudku (viz strana 35 znaleckého posudku) a zadavateli posudku tento materiál poskytl. Znalec

nemůže odpovídat za další nakládání s posudkem a jeho přílohami. Dále se z prvostupňového rozhodnutí spíše podává, že konkrétní výstupní sestavy byly skutečně Lesy ČR jako přílohy jednotlivých žalob předkládány (ostatně bez toho nelze předpokládat, že by společnost Lesy ČR jako strana žalující mohla být v jednotlivých sporech úspěšná). Soud tedy nerozumí argumentaci, kdo měl být tím „příjemcem“ znaleckého posudku, který nedostal potřebné údaje. Závěr žalovaného, že znalec neuvedl, že CD je přílohou znaleckého posudku, není správný, z posudku je zřejmé, že jeho nedílnou součástí je, dovozovat opak pouze ze skutečnosti, že na něj není formálně odkázáno v seznamu příloh, soud považuje za příliš formalistické. Přímě v rozporu se skutkovými zjištěními je závěr žalovaného, že znalec CD k posudku nepřiložil, naopak není zpochybňováno, že objednatel posudku, tedy společnost Lesy ČR, obdržely kompletní posudek, včetně všech příloh i zmiňovaného CD.

83. Zákon o znalcích a tlumočnících ostatně výslovně nestanoví postup, kdy z důvodu rozsáhlosti dat nelze učinit součástí posudku naplnit požadavek prováděcí vyhlášky, ust. § 13 odst. 3. Byť soud připouští, že znalci nic nebránilo, aby CD výslovně uvedl mezi přílohy, jak to učinil na poslední straně posudku u ostatních příloh, z obsahu posudku je zcela zřejmé, že CD jsou součástí znaleckého posudku a že bez údajů na CD není posudek úplný.
84. Důvodnosti obhajoby žalobce nasvědčuje také rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 15. 2. 2022, č. j. 81 C 224/2020-96, který bez dalšího vycházel ze závěru, že výstupy z programů VYBaut16.EXE a VYBruc16.EXE jsou nedílnou součástí znaleckého posudku.
85. Soud dále zdůrazňuje, že podle spisového přehledu, měly být správnímu orgánu předloženy dokumenty založené do spisu (přílohy posudku, smlouva o dílo, CD), zmiňované CD však fakticky součástí správního spisu není. Opět bez jakéhokoli vysvětlení, stejně jako v případě jednotlivých žalob a jejich příloh.
86. S touto námitkou souvisí i skutečnost, že podle názoru soudu žalovaný nemohl hodnotit řádnost zpracování znaleckého posudku, pokud nijak nezohlednil informace na CD, které podle spisového přehledu mělo být součástí správního spisu (pokud nebylo, mělo být správním orgánem vyžádáno). Žalovaný bez posouzení znaleckého posudku jako celku, včetně informací na CD, nemohl dojít k závěru, že v posudku není uvedeno, jaká data byla zadána do programů a jak byla zadaná data těmito programy dále zpracována. Bez kompletních informací pak tyto skutečnosti není schopen posoudit ani soud.
87. Žalobce dále namítal, že nemohly být naplněny všechny obligatorní znaky skutkové podstaty přestupku, z jehož spáchání je obviněn, neboť nemohla být naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty přestupku.
88. Vzhledem k tomu, že se správní orgány formou odpovědnosti, tj. zda se v projednávaném případě jedná o odpovědnost objektivní či subjektivní, nezabývaly, lze dovodit, že vycházely z objektivní odpovědnosti znalce (byť se k této otázce ani na výslovný dotaz soudu jednoznačně žalovaný nevyjádřil).
89. Podle § 93 odst. 1 písm. d) zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se ve výrokové části rozhodnutí, kterým je obviněný uznán vinným, kromě náležitostí podle správního řádu uvede forma zavinění u obviněného, který je fyzickou osobou. Tento zákon přitom rozlišuje mezi odpovědností za přestupky v případech, kdy je pachatelem

fyzická osoba, právnická osoba, nebo podnikající fyzická osoba (tj. spáchá-li fyzická osoba přestupek v souvislosti se svou podnikatelskou činností). Zavinení je vyžadováno pouze v případě, že se jedná o fyzickou osobu. V případě právnické osoby a podnikající fyzické osoby se však jedná o objektivní odpovědnost za přestupek. Podle § 22 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky je podnikající fyzická osoba pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a podnikající fyzická osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě.

90. Komentář k zákonu č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů, který nahradil zákon o znalcích, uvádí k ustanovení § 1, že je znalecká činnost činností podnikatelskou a znalec je podnikatel. Poukazuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 10. 1993, sp. zn. Cmz 38/1992, dle něhož je znalecká činnost, při splnění dalších dvou podmínek stanovených v § 2 odst. 1 zákona č. 519/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném ke dni vydání rozsudku Vrchním soudem v Praze, podnikatelskou činností (KŘÍSTEK, L., BÜRGER, P., 2021, Leges, ISBN 978-80-7502-511-1, dostupné v ASPI). Podle uvedeného ustanovení se podnikáním rozumí soustavní činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Také Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 13/14, konstatoval, že je znalecká činnost podnikatelskou činností ve smyslu ustanovení § 420 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění do 31. 12. 2013, přičemž toto bezesporu platí pouze pro jeden segment znalecké činnosti, kdy znalci svou činnost poskytují v ryze soukromoprávních oblastech. Naopak segment znalecké činnosti, kterou představuje zpracování znaleckých posudků vyžádaných orgány veřejné moci za účelem jejich provedení coby důkazního prostředku v soudním či jiném řízení před orgánem veřejné moci nelze považovat za ryze podnikatelskou činnost v uvedeném smyslu. Soud tak s ohledem na uvedenou judikaturu dospěl k závěru, že v případě žalobce, který znalecký posudek vypracoval na základě smlouvy o dílo uzavřené se zadavatelem, který není orgánem veřejné moci, se při vypracování předmětného znaleckého posudku jednalo o výkon podnikatelské činnosti (za stávající důkazní situace).
91. Městský soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 16. 6. 2016, č. j. 11 A 86/2014-82, konstatoval, že odpovědnost podnikající fyzické osoby je odpovědností objektivní, což znamená, že není povinností správních orgánů zjišťovat a posuzovat subjektivní stránku věci. Soud i v této věci shledal, že správní orgány nepochybily, když v rámci správního řízení neposuzovaly subjektivní stránku přestupku a nezabývaly se zavinením žalobce jako podnikající fyzické osoby při spáchání přestupku.
92. Soud zde dodává, že žalobce tuto argumentaci vznesl až v žalobě, proto nelze vyčítat správním orgánům, že se blíže tímto aspektem nezabývaly (byť soud má za to, že bylo vhodné svůj náhled, že jde o objektivní odpovědnost a z jakých důvodů, v rozhodnutích uvést výslovně).
93. Mimo tuto základní argumentaci pro zrušení napadeného rozhodnutí soud konstatuje, že k zahájení řízení o přestupku správní orgán přikročil krátce po přijetí závěrečného stanoviska veřejného ochránce práv ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. 3715/2019/VOP/DK. Šetření jednání znalce veřejným ochráncem práv bylo též iniciováno jedním z emitentů emisí. Veřejný ochránce práv poukazoval na nepřiměřenou délku řešení podnětu stěžovatele požadujícího prověření podezření ze spáchání přestupku znalcem. Veřejný

ochránce práv v tomto stanovisku uvádí, že posuzování námitek stěžovatele je nutno posuzovat právě optikou, zda tyto námitky svědčí o zcela zjevném excessu z plnění povinností znalce. Též veřejný ochránce práv v uvedeném stanovisku vyslovil názor, že je podstatné, zda se již soudy v pravomocných rozsudcích kriticky vyslovily k závěrům a postupům znalce, zda byl vydán revizní, či oponentní znalecký posudek nepříznivý znaleckým posudkům znalce. Veřejný ochránce práv však v závěrečné zprávě nekonstatoval, že je na místě zahájit přestupkové řízení, ale v zákonných lhůtách posoudit, zda oznámení o spáchání přestupku má být odloženo, nebo zda jsou podmínky pro zahájení přestupkového řízení.

94. Soud tedy shledává napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, proto na základě výše uvedeného napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil bez jednání pro nepřezkoumatelnost.
95. Žalovaný v dalším řízení učiní součástí spisu podklady, které si vyžádal a které byly do spisu dodány. Vysvětlí, jaká zjištění z nich učinil. Žalovaný se též vypořádá s obhajobou žalobce, že jeho znalecké posudky byly soudy uznávány a sloužily jako podklad k rozsudkům ukládajícím povinnost zaplatit náhrady škody způsobené imisemi. V této souvislosti zohlední, zda v řízeních byly předloženy oponentské či revizní znalecké posudky, zohlední, jaká vysvětlení znalec ke svému posudku podal. Zohlední též rozsudek Okresního soudu v Ostravě ze dne 15. 2. 2022, č. j. 81 C 224/2020-96, a navazující rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 2. 2023. Žalovaný při posouzení znaleckého posudku vyjde ze závěru, že CD s programy VYBaut16.exe a VYBruc16.exe byly součástí znaleckého posudku a při hodnocení „řádnosti“ zpracování posudku zohlední též obsah tohoto CD. Vinu žalobce pak nelze shledat pouze na základě jednoho odborného názoru, který se správnímu orgánu podařilo získat, jehož autor navíc neměl při vypracování svého vyjádření k dispozici kompletní znalecký posudek, ale pouze jeho torzo bez všech příloh. Při hodnocení, zda znalec nepostupoval řádně, žalovaný neztratí ze zřetele účel zákona o znalcích a tlumočnících, tj. zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před orgány veřejné moci, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony fyzických nebo právnických osob, přitom ne každé pochybení bude nutně dosahovat takové intenzity, aby bylo možno jednoznačně uzavřít, že znalec nevykonal posudek řádně a že toto jednání znalce bylo společensky škodlivé. Bude úkolem správních orgánů, aby po doplnění dokazování tyto skutečnosti posoudily a svá rozhodnutí přesvědčivě odůvodnily. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
96. Pro úplnost soud konstatuje, že ač žalobce požadoval nařízení jednání, napadené rozhodnutí soud zrušil pro nepřezkoumatelnost, proto v souladu s ust. § 76 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil bez jednání. Zároveň výsledek přezkumu žaloby nezávisel na zjištění učiněných z konkrétních civilních rozsudků, když důvodem zrušení nejsou jednotlivé závěry civilních soudů, ale skutečnost, že se těmito skutečnostmi správní orgány ani k námitce žalobce nezabývaly, soud proto nepovažoval za nezbytné nařídit jednání pro provedení důkazů těmito rozhodnutími, žalobce se k nim může vyjádřit v dalším řízení před správním orgánem.
97. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení

představují zaplacený soudní poplatek celkem 4 000 Kč, náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], sepsání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], a to 2 úkony po 3 100 Kč. Za jeden úkon právní služby (návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví) náleží zástupci odměna ve výši 1550 Kč [jedná se o odměnu podle § 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5, vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši jedné poloviny v souladu s návěťm § 11 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., jelikož návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví je svou povahou a účelem nejbližší návrhu na předběžné opatření, k němuž došlo po zahájení řízení]. Dále byla žalobci přiznána náhrada hotových výdajů za tři úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. po 300 Kč; celkem tedy paušální náhrada činí 900 Kč. Právní zástupce žalobce prokázal, že je plátcem DPH, a proto se částka zvyšuje o hodnotu příslušné daňové sazby (1 816,50 Kč). Celkem tak náklady řízení žalobce činí 14 466,50 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. října 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.

samosoudkyně